KOM UD OG LÆR!

Forløb 17
HISTORIE
7-9 klasse

- om husmænd og husmandssteder

KEND DIN
LANDSBY

Landboreformerne omkring år 1800 bragte bedre vilkår for gårdmændene, men husmændene blev glemt og mistede rettigheder. Først med husmandslovene 100 år senere blev forholdene bedre.

På husmandsbesøg
I dette forløb besøger eleverne nuværende eller tidligere husmandssteder og ser nærmere på livet for husmandsfamilien i første halvdel af 1900-tallet. Husmandsbevægelsen havde nogle forkæmpere på egnen, og deres historie skal fortælles.

Familiebruget i dag
Husmændene havde en drøm om et landbrug på 5-10 hektar, der var stort nok til at forsørge en familie. Hvordan ser det ud i dag? Eleverne opsøger nutidens ”husmænd” og undersøger, hvordan det er gået med drømmene.

Forord:

Hæftet beskriver et forløb, hvor eleverne dykker ned i et stykke spændende lokalhistorie nær ved jeres skole. Forløbet skal ses som et forslag, der kan rettes til efter lokale forhold og klassens behov.

Udgangspunktet er nærområdet ved jeres skole i Hedensted Kommune, med det særpræg, der findes lige på jeres sted. Der fokuseres på den lokale historie, men fra det nære kigger vi også ud i Danmark og den store verden.

Eleverne kommer til at arbejde med helt lokalt stof og får hermed en bedre indsigt i deres lokalområde. Det gør arbejdet nærværende, og ofte kan eleverne supplere med viden hentet fra familie og bekendte.

Forløbet er et ud af mange KOM UD OG LÆR! - tilbud fra Glud Museum, hvor undervisningen flyttes ud i nærområdet med hjælp fra museets kultur- og naturvejleder.

En uundværlig samarbejdspartner er lokalarkiverne og lokale beboere, hvor vi henter guld i form af lokalhistorisk viden og de mange gode historier, der findes i gemmerne.

Det kan også være en god idé at besøge et af museerne. Her kan man få en spændende dag med aktiviteter og mulighed for at komme tæt på livet, som det var i gamle dage.

Hvis I har idéer til ændringer og forbedringer, så sig endelig til, så vi kan få gjort hæfterne så anvendelige som muligt.

Kontakt: Glud Museum, Jens Kjær
Tlf. 42 67 43 13 – E-mail: jk@gludmuseum.dk

Indhold:

Forord	2
Planlægningsmøde	3
Læringsmål	3
Timeforbrug	3
Elevernes forberedelse	4
Uddannelsesturen	5
Tilbage i klassen	6
Resultat = Guidet tur	7
Evaluering	8
Baggrundsmateriale	9
Brug museerne	10

Planlægningsmøde:

Glud Museum hjælper gerne med at planlægge og gennemføre et forløb ved jeres skole. Kontakt derfor museets kultur- og naturvejleder i god tid, så I kan få aftalt et planlægningsmøde og datoer for forløbet.

På planlægningsmødet rettes forløbet til, så det passer til klassens behov og mulighederne i skolens nærområde.

Læringsmål fastsættes og forløbet tilrettes i forhold til det.

Der afstemmes forventninger og aftales fordeling af opgaver.

Museet kan bl.a. hjælpe med:

Kontakt og aftaler med lokalarkiv.
Kontakt til lokale borgere, der kan hjælpe.
Baggrundsmateriale (relevante bøger, artikler, historie til forberedelse, kort mv.).
Gennemføre tur og aktiviteter.
Evt. museumsbesøg.

Læringsmål:

Læringsmål aftales med læreren. Forløbet kan som eksempel lægge mere eller mindre vægt på brug af IT.

Læringsmål for Historie:

- Du ved, hvad en husmandskoloni er.
- Du har kendskab til Mads Jensen-Aale.
- Du kan fortælle hvordan livsgrundlaget har ændret sig for husmandsfamilierne.

Læringsmål for IT:

- Du kan optage en video med dine klassekammeraters formidling.
- Du kan finde digitale kort på kommunens hjemmeside og kopiere udsnit af kort og luftfotos.

Timeforbrug:

Planlægnings-møde	Elevernes forberedelse	På tur	Tilbage i klassen	Præsentation og evaluering
2 timer	2 timer	2 timer	4 timer	1 timer

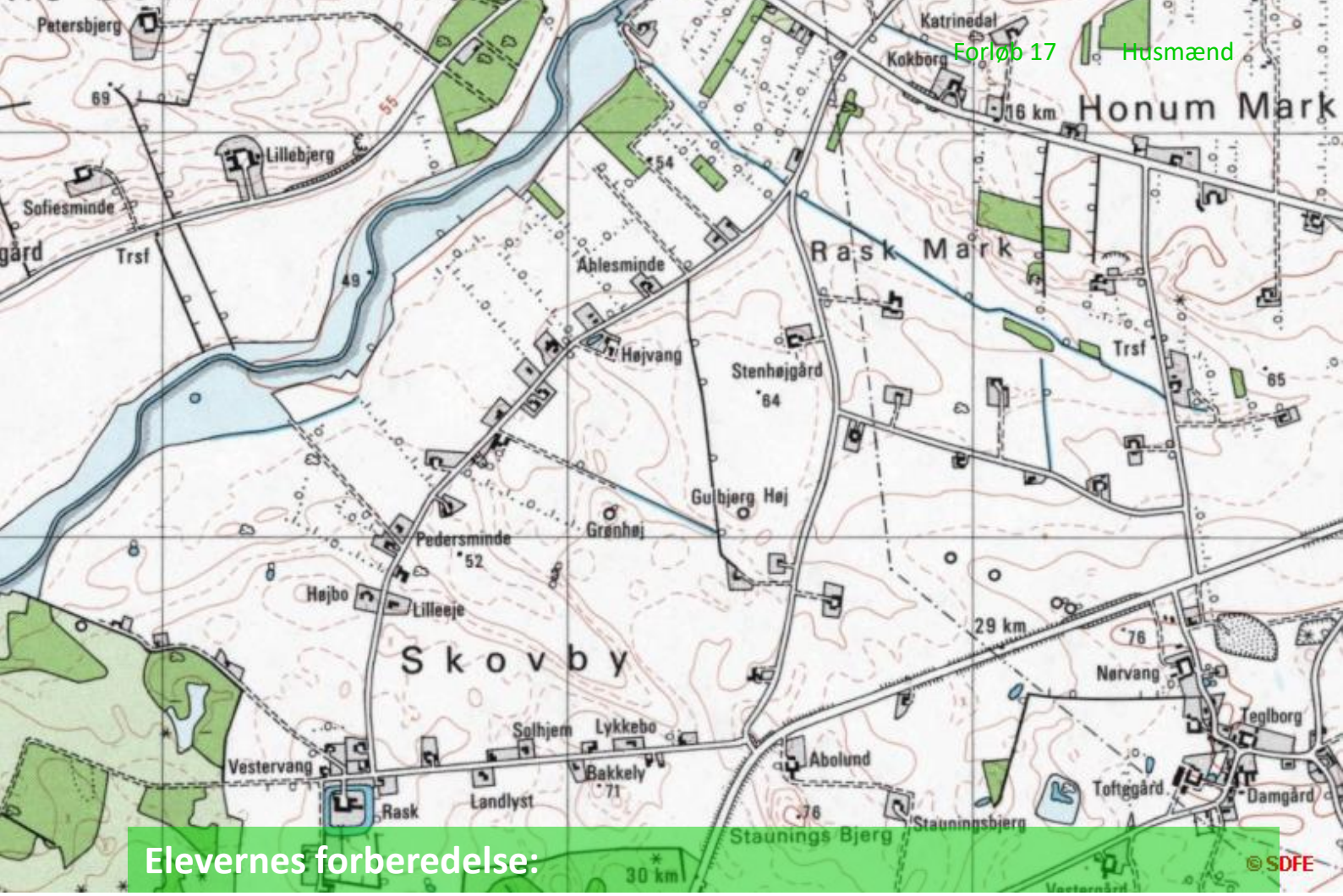

Elevernes forberedelse:

Husmandskolonien Skovby

Eleverne får en introduktion til husmandsbevægelsen og udstykningen af Rask Hovedgård, der blev til Skovby husmandskoloni.

Gamle matrikelkort viser Rask Hovedgårds store marker og hvordan markerne er blevet inddelt i 38 husmandsbrug.

Videoproduktion

Det er meningen, at eleverne skal samle deres viden i en fælles video, der fortæller historien om Skovby.

Gruppearbejde

Klassen inddeles i grupper og opgaverne/emnerne nedenfor fordeles mellem grupperne.

1. Videoteknik – producere, optage, klippe
2. Fortællegruppe – manuskript
3. Baggrund – De fattige daglejerfamilier
4. Politik – socialdemokrater, radikale venstre
5. Husmandslove – udstykninger, billige lån
6. Rask Hovedgård
7. Mads Jensen-Aale
8. Udstykningen – 38 statshusmandsbrug
9. Hvem kan købe – ægteskab, pris
10. Den første tid – nybyggernes forhold
11. Bygningerne – indretning, tegninger, fotos,
12. Dyr – antal, formål, fotos
13. Marker – afgrøder, formål, årets gang
14. Maskiner – heste, mekanisering, fælleseje
15. Økonomi – Selvforsyning, lønarbejde
16. Børnene – Familien samarbejder, +/-
17. Udviklingen – mere lønarbejde, hobby, salg
18. Skovby i dag – Bygningerne, jorden, erhverv

På tur i husmandskolonien:

Eleverne springer på cyklerne og drager samlet til husmandskolonien Skovby.

Vi har fået lov at besøge Hans og Sonja Madsen på deres husmandssted. De fortæller om livet på et husmandssted og historien om husmandskolonien, som de kender rigtig godt.

Fra herregård til husmandssteder

Efter besøget kører grupperne afsted for at finde oplysninger om deres emner.

Nogen kører til Rask Hovedgård og andre kører ud og tager fotos af husmandsstederne som de ser ud i dag.

Det hele er ikke væk

Der er ikke meget at se over jorden, men her på stedet har der været meget fugtigt og mange ting er bevaret nede i den våde jord.
Træ, der ligger ovenpå jorden rådner i løbet af få år.

Hvorfor har man fundet rester af borgens trækonstruktion og mange ting af stof og læder bevaret i jorden? Tal med eleverne om bevaring under forskellige forhold.

Tilbage i klassen:

Grupperne arbejder med at finde oplysninger om deres emner.
Der bliver læst i gamle bøger og i avisen "Husmandshjemmet". Her findes artikler og fine annoncer, der fortæller om livet på landet blandt småkårsfolk.

Videofortællinger

Hver gruppe præsteret en lille del af videoen, hvor de har video, billeder og fortællinger om deres emne. De skal altså både dække billedsiden og forfatte en tekst, der passer til.

Videogruppen

De teknikinteresserede får lov at klippe det hele sammen til en film med intro, musik og det hele.

Det er en omfattende opgave, når der er mange stykker, der skal passes pænt sammen.

Filmforevisning

Endelig er filmen færdig og alle glæder sig til at kigge med.

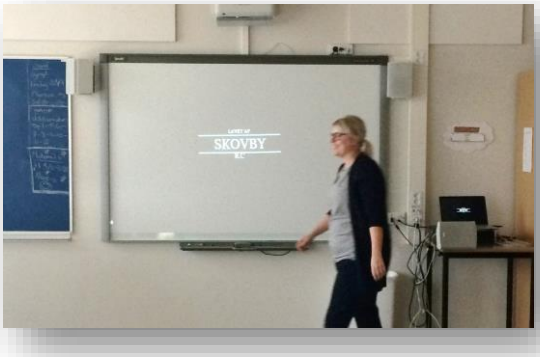

Efter forløbet - evaluering:

- Hvad har du lært under forløbet?

_____

_____

- Har undervisningen været anderledes end normalt? Beskriv.

_____

_____

- Hvad synes du om den måde at lære på, som du har oplevet under forløbet?

_____

_____

- Har forløbet givet dig større motivation for og interesse i at lære nyt om din by og dit nærområde? Uddyb.

_____

_____

- Hvad har været det bedste under forløbet?

_____

_____

- Hvad kan forbedres?

_____

_____

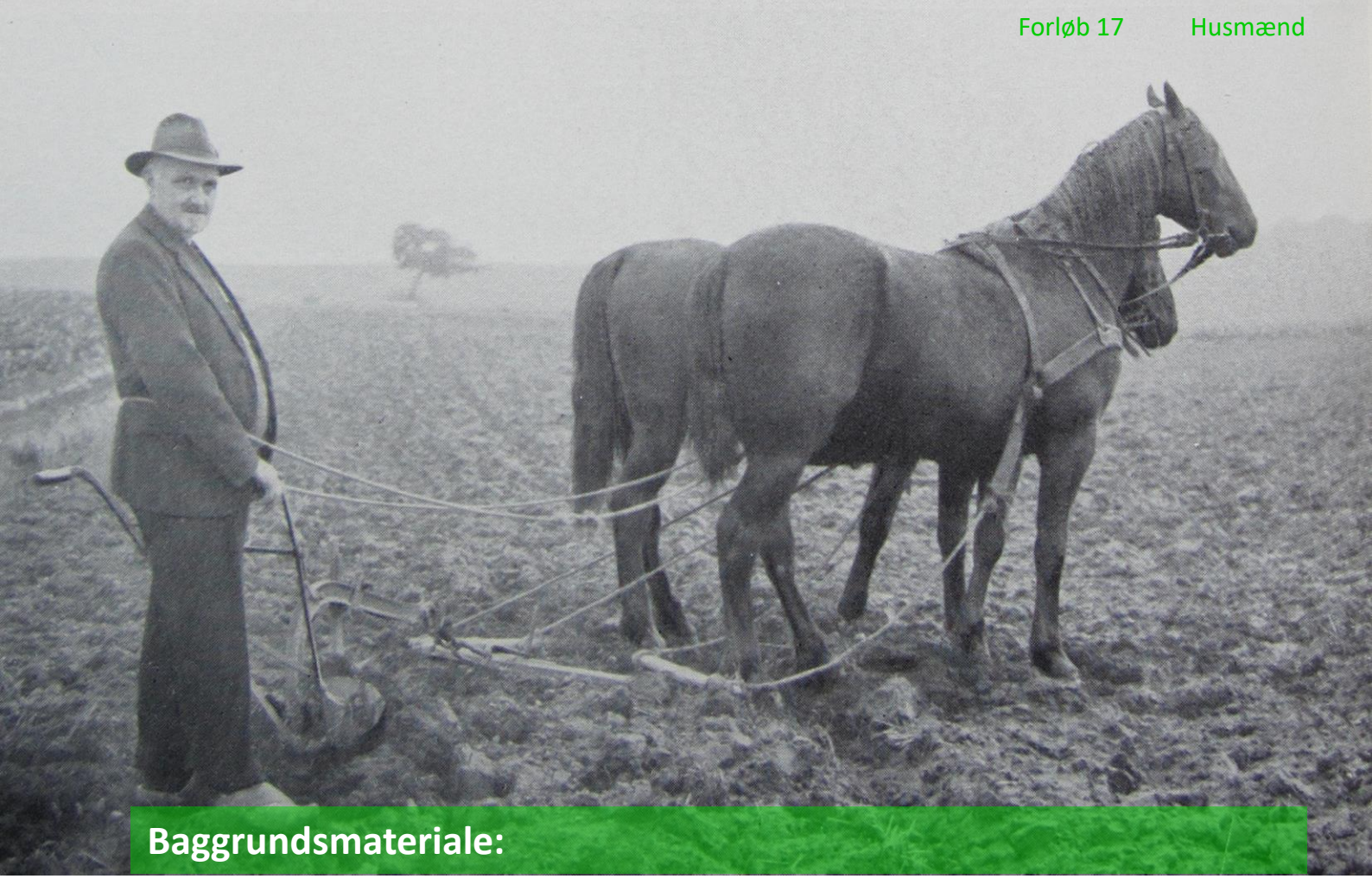

Baggrundsmateriale:

Hedensted.dk – søg efter digitale kort

Kenddinlandsby.dk – søg efter stederne

Sonja Eskerod Madsen: Skovby – lokalhistorisk set

Mads Jensen Aale: Erindringer fra et langt liv

På museum:

Glud Museum "Marthas hus"

Museerne i kommunen har meget at byde på og de vil gerne have besøg af skoleelever.

Med et tema om husmænd har de fleste af museerne noget at byde på. På Glud Museum findes bl.a Marthas hus, et gammelt husmandssted, med historier om de nøjsomme husmandsfamilier..

Glud Museum

En fantastisk samling smukke gamle huse og gårde, der fortæller om livet i østjyske landsbyer.
Museet har en skoletjeneste med aktiviteter for eleverne og en udfarende kultur- og naturvejleder.
Se mere på: gludmuseum.dk

Hjortsvang Museum

Her er masser at kigge på – store og små maskiner, gamle redskaber og huse indrettet som i gamle dage.
Museet tilbyder gratis skoletjeneste med besøg på typisk 1½-2 timer – evt. op til 4 timer.
Se mere på: hjortsvangmuseum.dk

Mindestuen i Gl. Sole

Her åbnes dørene efter aftale til en skolestue, der ser ud som for 100 år siden. Den gamle privatskole fortæller også historien om "De stærke jyder" – en religiøs bevægelse, der blev udbredt her på egnen.
Se mere på: destærkejydersskole-mindestuen.dk

Juelsminde Havnemuseum

Fortæller fiskernes historie og historien om havnen og færgehavnen.
Se mere på: havnemuseum.dk

Uldum Mølle

Den fine gamle mølle maler stadig og er rammen om et møllemuseum og en udstilling, der viser udsnit af livet i og omkring det store Uldum Kær.
I kan selv male mel og se mølleren arbejde.
Se mere på: uldummolle.dk

Danmarks Ferguson Museum

Her er der traktorer og andre landbrugsmaskiner i lange baner. Man må selv gå rundt og kigge i verdens største samling af Ferguson traktorer.
Se mere på: fergusonmuseum.dk